

Františkovo slovo

č.248

Papež: Žádný právní řád nás nemůže zbavit úsilí o vnitřní spravedlnost

Boží Zákon je nástroj svobody

Církev není uniformita, nýbrž komunita, říká autor knižního interview s papežem

Křesťané opětovně terčem v Nigérii a Burkina Faso

Nezapomínat, že milost je zdarma

Aleppský arcibiskup: Křesťanů ubývá, ale kostely jsou stále plné

Turínské plátno poprvé přezkoumal plastický chirurg

Papež: Tichost spojuje, hněv rozděluje

Být křesťanem znamená přijímat Ježíšovu cestu pokory

Papež: Mějme odvahu dobře zaplatit vychovatelům

Otevření archivů: Dokumenty prokáží úsilí Pia XII. o záchranu Židů během šoa

výtah hlavních myšlenek z promluv papeže Františka a zpráv z Vatikánu. Plné znění naleznete na stránkách Radio Vaticana.

Papež: Žádný právní řád nás nemůže zbavit úsilí o vnitřní spravedlnost

Vatikán. Papež přijal na audienci členy Tribunálu Městského státu Vatikán. Tato instituce není církevním, nýbrž státním justičním orgánem, pod nějž spadají území a občané Vatikánu. Rozloze, povaze a počtu obyvatel tohoto miniaturního státu odpovídá také množství a závažnost spáchaných trestných činů, kterými se tento orgán musí zaobírat. Především jsou to sporadické případy drobných krádeží. Do širšího povědomí vešla vatickánská justice v souvislosti s dvěma případy odcizení korespondence a dokumentace úřadů Svatého stolce: v roce 2012 a 2015 (tzv. Vatileaks I a II). V důsledku rozvoje finančnictví a digitální komunikace, jež značně rozšiřuje potenciál trestné činnosti, prošla i vatickánská justice zásadní reformou.

Svatý otec pronesl k vatickánským právníkům poměrně obsáhlou promluvu o justici jako takové a poukázal na „evangelium, které nás narozdíl od světského smýšlení učí vidět hlouběji, ukazuje nám, že spravedlnost nabízená Ježíšem není pouhou sbírkou technicky použitelných norem, nýbrž postojem srdce, kterým se řídí ten, kdo je zodpovědný.“

„Evangelium nás důrazně nabádá, abychom spravedlnost zaváděli především v sobě a snažili se důrazně odstraňovat koukol, který v nás přebývá. Podle Ježíše je naivní si myslet, že v sobě můžeme odstranit veškeré kořeny zla, aniž bychom uškodili pšenici (srov. Mt 13,24-30). Bdění nad sebou, tento důsledný vnitřní boj nám však pomáhá nenechat zlo převládnout nad dobrem. Toho nás nemůže zbavit žádný právní řád. V tomto smyslu vybízím každého, aby vnímal nejenom poslání k zevnějšímu nasazení, jež se týká druhých, ale pracoval také na sobě, na svém osobním obrácení. Pouze tato spravedlnost zrodí justici.“

Samotná spravedlnost ovšem nestačí je zapotřebí, aby byla provázena dalšími ctnostmi, zejména hlavními, tedy moudrostí, statečností a mírností, pokračoval papež František a věnoval se tématu zákonů a zákonnosti.

„Vatickánské zákonodárství doznalo za posledních deset let zejména v oblasti trestního práva významných reforem ve srovnání s minulostí. Základem těchto důležitých úprav nebyl jen přirozený požadavek modernizace, nýbrž také a především nezbytnost respektovat mezinárodní závazky, které přijal Svatý stolec také za Městský stát Vatikán. Závazky týkající se především ochrany lidské osoby, která je ohrožena ve svojí identitě, a ochrany sociálních skupin, které jsou často obětí ohavných forem nezákonnosti. Hlavní účel této reformy je třeba začlenit do církevního poslání, ba dokonce je integrující a podstatnou součástí služebnosti církve.“

Evangelium nám připomíná – řekl Petrův nástupce v závěrečném shrnutí, adresovaném konkrétně soudcům – že nejzazším horizontem našich pokusů o pozemskou spravedlnost je božská justice, totiž spravedlnost Pána, který nás očekává. Tato slova v nás nemají vyvolávat strach, nýbrž podněcovat nás k serióznímu a pokornému plnění svých povinností.

„Modlím se, aby vás Pán na této cestě provázel, a prosím vás, modlete se také vy za mne.“

Končil Kristův náměstek svoji promluvu ke členům Tribunálu Městského státu Vatikán.

Boží Zákon je nástroj svobody

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Dnešní evangelium (srov. Mt 5,17-37) je vzato z „horského kázání“ a pojednává o plnění Zákona, o tom, jak plnit Zákon. Ježíš chce svým posluchačům pomoci ke správnému pojetí Mojžíšských předpisů a

příkázání a nabádá je ke vstřícnosti vůči Bohu, který nás vychovává k opravdové svobodě a odpovědnosti prostřednictvím Zákona. Je třeba žít Zákon jako nástroj svobody. Na toto nezapomínejme: žít Zákon, který je nástrojem svobody a pomáhá mi být svobodnější. Pomáhá mi, abych nebyl otrokem vášnivého zaujetí a hříchu. Pomysleme na války a pomysleme na konsekvence válek. Vzpomeňme na onu holčičku, která předčera zemřela chladem v Sýrii. Je tolik neštěstí! To jsou plody vášnivých náklonností. Lidé, kteří vedou válku, neovládají svoje vášně. Neplní Zákon. Kdo podlehne pokušením a náklonnostem, není pánem a protagonistou svého života, nýbrž pozbývá schopnost vést jej vůlí a odpovědně.

Ježíšova promluva sestává ze čtyřech antitezí, tvořených výrazem »Slyšeli jste, že bylo řečeno...« - »Ale já vám říkám«. Tyto antiteze poukazují na čtyři životní situace: zabití, cizoložství, rozvod a přísahy. Ježíš neruší předpisy, které se týkají těchto problematik, nýbrž vysvětluje jejich plný význam a vyjevuje ducha, ve kterém se mají dodržovat. Vybízí, abychom přešli od vnějškového dodržování Zákona k tomu bytostnému, totiž abychom přijali Zákon srdcem, které je těžištěm úmyslů, rozhodnutí, slov a gest každého z nás. Ze srdce totiž vycházejí dobré i zlé skutky.

Když srdce přijme Boží Zákon, chápe, že pokud nechová lásku k bližnímu, zabíjí v určitém smyslu sebe i jeho, protože zášť, revnivost a rozdělení zabíjejí bratrskou lásku, která je základem všech meziosobních vztahů. A platí to rovněž o válkách a pomluvách, protože jazyk zabíjí. Přijme-li srdce Boží Zákon chápe, že touhy potřebují vedení, poněvadž ne všechno, po čem se touží, lze mít, a není dobré podléhat sobeckým a majetnickým citům. Srdce, které přijme Boží Zákon, chápe, že musí opustit životní styl tvořený nedodrženími sliby, ale také přejít od zákazu křivé přísahy k rozhodnutí vůbec nepřísahat a zaujímat postoj naprosté upřímnosti vůči všem.

Ježíš si je vědom, že není snadné žít podle příkázání takto naplno. Proto nám poskytuje podporu svojí láskou. On přišel na svět nejenom naplnit Zákon, ale také nám darovat Svoji Milost, abychom mohli plnit Boží vůli láskou k Němu a k bratřím. Všechno, všechno můžeme s Boží Milostí! Dokonce sama svatost není nic jiného než opatrování tohoto zadarmo Bohem daného daru, této Milosti. Jde o to důvěřovat a svěřovat se Jemu, Jeho Milosti, zdarma nám poskytnuté, a přijmout ruku, kterou nám nepřetržitě podává, aby naše snahy a naše nezbytné nasazení byly podporovány Jeho pomocí, plnou dobroty a smilování.

Ježíš nás dnes žádá, abychom prospívali na cestě lásky, kterou nám ukázal a která vychází ze srdce. Toto je cesta, kterou je třeba se dát, abychom žili křesťansky. Panna Maria ať nám pomáhá držet se cesty, kterou vytyčil její Syn, abychom dosáhli opravdové radosti a šířili všude spravedlnost a pokoj.

17.2.2020

Církev není uniformita, nýbrž komunita, říká autor knižního interview s papežem

Řím. „Během jednoho osobního rozhovoru se mi papež František svěřil se vzpomínkami na sv. Jana Pavla II. v souvislosti se 100. výročím jeho narození. Byly to velmi krásné dojmy, spojené s hlubokou reflexí jeho pontifikátu. Osmělil jsem se proto a řekl mu, že by byla škoda nechat tyto myšlenky jen tak zapadnout a že by bylo hezké je publikovat. Papež můj návrh přijal. Z toho se zrodila koncepce této knihy, která je pokusem o přiblížení Jana Pavla II. očima Františka,“ říká don Luigi Maria Epicoco (foto), profesor filosofie na Papežské Lateránské univerzitě, pro Vatikánský rozhlas o knižním rozhovoru nazvaném sv. Jan Pavel Veliký (*San Giovanni Paolo Magno*, Ed. San Paolo, Milano 2020, stran 127). Otec Epicoco, který knihu redigoval, ukazuje význam postavy sv. Jana Pavla II. v lidské i církevní zkušenosti papeže Františka.

„Papež František se k Janu Pavlu II. vztahuje jako ke gigantovi i otci. Zůstává pro něho rozhodující postavou, i když je jeho předchůdcem. V první řadě je postavou, jež přináší útěchu, protože poprvé, jak sám říká, se s ním osobně setkal v jedné temné chvíli svého života, a těch pár slov, která mu Jan Pavel II. řekl, vnímal jako pohlazení a útěchu. Potom to byl právě Jan Pavel II., který jej vybral za pomocného biskupa a později arcibiskupa Buenos Aires a jmenoval jej kardinálem. Tím okamžikem se život papeže Bergoglii stal neoddelitelnou součástí přediva pontifikátu Jana Pavla II. Toto pouto tvoří hluboký obdiv a vděk.“

Knihy zachycuje několik podobností v životě obou papežů. Oba jako mladí pracovali v dělnickém zaměstnání a později jako kněží obdrželi velice záhy zodpovědné funkce.

„Během našich rozhovorů, kdy jsme probírali životopisné peripetie Karola Wojtyly, vracel se papež František často ke svým osobním zkušenostem. Když jsme mluvili o významu, který přikládal polský papež svojí manuální práci a účasti na dělnických námahách, papež František poznamenal, že právě z této zkušenosti vychází otevřenost a blízkost budoucího papeže světu práce a sociální dimenzi. Pomyslel jsem si tedy, že tato zkušenost značně poznamenala také jeho, a on mi potvrdil, že tomu tak skutečně je. Práce mu pomohla chápat svět, který běžné klerikální prostředí zblízka nezná. Zkušenost ze světa práce pomohla oběma k otcovskému pohledu a odlišnému vnímání. Různé epizody života Jana Pavla II. se mísí s těmi, které prožil papež František. Jsou zde podobnosti, v nichž lze spatřovat i prozřetelnostní rysy. Jistě je však příznačné, že se některé věci opakují.“

Klíčovými slovy pontifikátu Jana Pavla II. je milosrdenství a radost. To platí i pro dnešek...

„Ano. Když jsem se ptal papeže, proč položil takový důraz na téma milosrdenství, řekl mi: »To jsem se naučil od něho. Milosrdenství jsem se naučil od něho«, čímž mínil Jana Pavla II. Radost je šifrou křesťanství, motivem proč neexistuje dokument, exhortace či text papeže Františka, který by neodkazoval k radosti. Radost je totiž lakmusový papírek ukazující, zda je naše křesťanství od Ježíše Krista či nikoli.“

V knize papež cituje a výslovně sdílí dvě silná tvrzení sv. Jana Pavla II. týkající se kněžského celibátu a nemožnosti udělovat kněžské svěcení ženám. Jak jste došli k těmto tématům?

„Papež byl v těchto tématech nejenom velice zřetelný, ale také korigoval moje otázky. Zatímco já jsem se pokoušel provokativně říci, že nynější situace duchovenských povolání spolu se skandály spojenými s delikty zneužívání, kladou velký otazník nad kněžský celibát, František nejenom zdůraznil, že celibát je vlastní charakteristikou latinské církve, ale přidal také slovo, které je pro pochopení celibátu klíčové. František zdůraznil, že celibát je milost, a žádný člověk opravdu inteligentní se milosti nezříká, takže celibát není možné chápat jako pouze disciplinární záležitost. Nejde o disciplínu, která je aplikována na kněze, nýbrž o milost, skrze niž můžeme chápat význam kněžství. Ve věci svěcení žen však František hned na začátku rozhodně vyjasnil, že jakákoli diskuse je uzavřena, protože ji ukončil právě Jan Pavel II. Papež hluboce souzní se svým předchůdcem, když poukazuje na velké neporozumění, podle něhož by se měl prostor pro ženy v církvi pojit se služebným kněžstvím, pojímaným jako výkon moci. Pokud však chápáme kněžství jako výkon moci, pak podle Františka něco nefunguje. Je pravdou, že je třeba učinit mnoho, abychom dali prostor ženskému talentu v životě církve, ale spojovat tyto dvě otázky je maximálně nebezpečné. Domnívat se, že pouze kněžství může dát ženám místo v církvi, znamená podle Františka, například nerozumět roli Marie, ale i Magdalény i všech ostatních žen, které vystupují v evangeliu.“

Z těchto a ostatních úvah papeže Františka, jež přináší nová kniha, tedy zřetelně vysvítá neoddiskutovatelná kontinuita pontifikátů...

„Mluvil bych spíše o neoddiskutovatelném společenství a myslím, že dnešní debata, která klade různé pontifikáty nezřídka do protikladu, vyplývá z hluboké neznalosti Bible. Stačí přečíst Skutky apoštolů, kde se ukazuje jak křesťanská obec hned od počátku prožívala napětí pojící se k různým přístupům k těmto tajemství, jímž je mysterium Krista, Jeho umučení, smrti a vzkříšení. Církev tedy nemá být chápána jako uniformita, nýbrž jako komunita, společenství. Církev žije právě touto schopností udržovat pohromadě různé věci. Všichni kdo chtějí bílé nebo černé, pravici nebo levici, tradicionalismus či progresismus aplikují příliš těsné kategorie, jež nejsou schopny pojmut opravdový život církve.“

Říká autor knižního rozhovoru s papežem Františkem, don Luigi Epicoco, profesor filosofie na Papežské Lateránské univerzitě, jehož knihu věnoval loni k Vánocům Petrův nástupce svým spolupracovníkům z římské kurie.

17.2.2020

Křesťané opětovně terčem v Nigérii a Burkina Faso

Nigérie/Burkina Faso. Představitelé křesťanských církví se stále častěji stávají terčem útoků v afrických zemích, jak dokládají nedávné únosy katolického kněze a protestantského pastora v Nigérii a Burkina Faso. Zatímco v první ze jmenovaných zemí jsou tyto trestné činy dílem běžné kriminality s cílem získání výkupného, v druhé je na vině islamistický terorismus.

„Pět osob, mezi nimi duchovní z protestantské komunity v Burkina Faso, bylo uneseno minulé úterý na severovýchodě země, v lokalitě Sebba. Ve čtvrtek byla nalezena jejich mrtvá těla“, oznámila burkinafaská informační agentura (Aib) a přičetla další z řady těchto zločinů džihádistským skupinám, které od roku 2015 ovládají zemi. V téže oblasti Burkina Faso při **nedělním útoku** na kostel v Pansy zemřelo asi dvanáct věřících, kteří se v něm účastnili mše svaté.

V nigérijském státě Edo byl ozbrojenými muži unesen katolický kněz, o. Nicholas Oboh. Kancléř diecéze Uromi, o. Osi Odenore, potvrdil, že diecéze ihned podnikla kroky k jeho propuštění. Zatím poslední únos v Nigérii se týkal čtyř seminaristů, kteří zmizeli 8. ledna t.r. ve státě Kaduna. Tři z nich byli propuštěni, kdežto tělo jednoho z nich, Michaela Nnadiho, bylo nalezeno již bez života (foto z jeho pohřbu).

Kázání z Domu sv. Marty

18.2.2020

Nezapomínat, že milost je zdarma

Vatikán. „Lékem na ztvrzelost srdce je paměť,“ kázal Petrův nástupce při ranní mši v kapli Domu sv. Marty a vybídl k upamatování na milost spásy, jež osvěžuje srdce.

Papež si vzal podnět z dnešního evangelia (Mk 8,14-21), kde Ježíš varuje učedníky před farizejským kvasem, ale oni mezi sebou uvažují o tom, že si na cestu zapomněli vzít chléb. Ježíš jim proto řekl: »O čem uvažujete? Že nemáte chleba? [...] Máte zatvrzelé srdce? Nevzpomínáte si, když jsem rozlámal pět chlebů pro pět tisíc lidí?«. Papež František pak vysvětloval rozdíl mezi zatvrzelým a soucitným srdcem.

„Pánova vůle je soucit: »milosrdenství chci a ne oběti«. Nelítostné srdce je modlářské, soběstačné srdce, jemuž je oporou na cestě vlastní sobectví a sílu mu dodávají pouze ideologie. Zmíňme čtyři ideologické skupiny Ježíšovy doby: farizeje, saduceje, esény a zelóty. Tyto čtyři skupiny se zatvrzelým srdcem prosazovaly plán, který nebyl Boží; neměly místo pro Boží plán, neměly místo pro soucit.“

Na zatvrzelost srdce však existuje lék, pokračoval papež. Proto dnešní evangelium i mnoho míst v Bibli odkazuje ke spásonosné moci paměti, která otevírá srdce.

„Když se zatvrdí srdce, je zavilé a zapomíná. Zapomíná na milost spásy, zapomíná, že milost je zdarma. Zavilé srdce vede k rozepřím, válkám, vede k egoismu a deptání bratra. Nemá totiž soucit. Velikost poselství spásy spočívá v tom, že Bůh s námi má soucit. Jako refrén se v evangeliu vrací, že Ježíš měl v nějaké situaci či s někým soucit. Ježíš je soucitem Otce. Ježíš je pro každou zatvrzelost fackou.“

Proto je třeba prosit o milost, abychom neupadli do zatvrzelosti a měli srdce „vzdušné“, otevřené a soucitné vůči tomu, co se děje ve světě. Souzení totiž budeme nikoli podle svých idejí, nýbrž podle toho, jaký soucit projevíme ve vztahu k hladovým, žíznivým, nemocným a vězněným. Pokora, paměť našich kořenů i naší spásy pomáhají soucítit.

„Každý z nás má ve svém srdci něco zatvrzelého. Upamatujme se, a Pán ať nám dá srdce čisté a upřímné, jak jsme prosili ve vstupní modlitbě dnešní liturgie, abychom byli Jeho důstojným příbytkem. Do zatvrzelých srdcí Pán vstoupit nemůže, do ideologizovaných srdcí nemůže vstoupit Pán. Jedině do srdcí, která jsou jako Jeho srdce, do soucitných srdcí vchází Pán, do srdcí, jež mají slitování a jsou otevřená. Kéž nám Pán daruje tuto milost.“

Končil papež ranní kázání v kapli Domu sv. Marty.

18.2.2020

Aleppský arcibiskup: Křesťanů ubývá, ale kostely jsou stále plné

Sýrie/Itálie. „Přál bych si, aby všichni biskupové vzali syrskou kauzu za svou a nedopustili odchod křesťanů ze Sýrie“, řekl Vatikánskému rozhlasu arcibiskup řecko-melchitské církve v Aleppu, **mons. Jean-Clément Jeanbart**. Spolu s další šedesátkou biskupů, kardinálů a patriarchů z dvaceti států, omývaných

Středozezemním mořem, se od zítřka v jihoitalském městě Bari účastí setkání pod titulem „Středomoří jako hranice míru“. Několikadenní setkání katolických biskupů uzavře nedělní eucharistií papež František.

„Jsem vděčný Svatému otci za stálou pozornost, kterou věnuje Sýrii, za to, že světu naznačuje, jaké drama se tam odehrává a jakým utrpením procházíme. V lednu a únoru nás v Aleppu zastihly silné mrazy, v noci sedm stupňů pod nulou a ve dne okolo nuly. Pro nás jsou to obtížné podmínky – ještě před dvěma dny, když jsme z Aleppa odjížděli, ležel tam sníh. Snad papežova slova pohnou humanitárními organizacemi, aby nám pomohly s vytápěním domů. Sám jsem prodal auto, abych pomohl těm nejpotřebnějším rodinám.“

Největším problémem je devalvace syrské měny, vysvětluje aleppský arcibiskup, což vedlo k nesmírnému ochuzení populace.

„Jako diecéze lidem velice pomáháme – máme dvaadvacet programů humanitární pomoci. Považuji za nejdůležitější, aby lidé zůstali v Sýrii, v Aleppu, a pokračovali v životě církve, která existuje už dva tisíce let. O počtu syrských křesťanů nemáme statistiky, ale určitě jich je méně než jeden milion z původních dvou milionů. V Aleppu jsme loni provedli jakési sčítání a zjistili jsme, že z 4500 rodin jich zůstalo 2300. Navzdory tomu jsme si uvědomili, že se to nijak neprojevovalo ve farnostech a kostelech. Jsou stále plné, lidé přicházejí na mši, modlí se a naplňují tak církve a křesťanství životem.“

V Aleppu se nadále bojuje. Syrská vláda chce osvobodit západní část města a otevřít dálnice, popisuje mons. Jeanbart. Doufejme, že brzy nastane mír a že syrští křesťané budou moci setrvat ve své vlasti, uzavírá.

18.2.2020

Turínské plátno poprvé přezkoumal plastický chirurg

Španělsko. Turínské plátno patří k nejčastěji zkoumaným předmětům na světě. Zabývali se jím vědci z oborů jako je hematologie, chemie nebo biologie. Nyní jej však poprvé analyzoval plastický chirurg.

Toto prvenství si může připsat profesor Bernardo Hontanilla z kliniky navarrské univerzity. Výsledky svých bádání publikoval v časopise „Scientia et Fides“. „Všechna dosavadní bádání tvrdí, že poloha muže z plátna je typická pro mrtvé tělo. Ve skutečnosti však jde o obvyklý pohyb osoby, která se snaží vstát,“ domnívá se španělský lékař. Na plátně je podle něho obtisknuta podoba živého člověka. „Pokud plátno zakrývalo Ježíšovo tělo, zdá se rozumné domnívat se, že by On chtěl ukázat na témže předmětu nejen znamení smrti, ale také zmrtvýchvstání,“ dodává profesor Hontanilla.

„Poloha těla ukazuje první, počáteční gesto zvedání se,“ pokračuje chirurg a s vědomím, že výsledky jeho zkoumání mohou vyvolat polemiky, ujišťuje, že své teze může vědecky doložit. „Jestliže všechny stopy, které se na plátně nacházejí, propojíme s tím, co popisují evangelia, všimneme si, že se všechno dokonale shoduje, nejen pokud jde o smrt, ale také o zmrtvýchvstání. Na jednom a témže předmětu nacházíme jak statické znaky smrti tak i dynamické znaky života. Jestliže podoba na plátně je Ježíšovou podobou, pak mají křesťané doklad o Jeho smrti a zmrtvýchvstání,“ uvádí plastický chirurg Bernardo Hontanilla.

Připomeňme, že vzácnou relikvii uloženou v turínské katedrále bude možné spatřit na konci letošního roku. Mimořádný výstav schválil papež František u příležitosti novoročního mezinárodního setkání Pouti důvěry na zemi, pořádané letos už po třiačtyřicáté ekumenickou komunitou bratří z Taizé (28.12.2020 – 1.1. 2021) tentokrát právě v piemontské metropoli.

19.2.2020

Papež: Tichost spojuje, hněv rozděluje

Vatikán. Vatikánská aula Pavla VI. se dnes dopoledne zcela zaplnila lidmi, kteří přišli na generální audienci se Svatým otcem. Byla zahájena čtením Žalmu (Žl 37,3-8-11), který nabádá: »Doufej v Hospodina a čiň dobro, pak budeš přebývat v zemi a těšit se klidu«, a konstatuje, že »pokorní budou vlastnit zemi«. Tento

37. Žalm tvoří pozadí třetího Ježíšova blahoslavenství, které bylo tématem další části cyklu papežových katechezí, věnovaných blahoslavenstvím. Petrův nástupce mimo jiné řekl:

„Tichý je proto ten, kdo „dostává za dědictví“ to nejvznešenější území. Není to zbabělec, slaboch, který si tvoří morálku ústupnosti, aby se vyhnul problémům. Zcela jinak. Je to člověk, jenž dostal dědictví, které nechce promarnit. Tichý není přizpůsobivý, nýbrž je Kristův učedník, který se naučil hájit zcela jinou zemi. Hájí svůj pokoj, hájí svůj vztah s Bohem, hájí Boží dary, opatruje milosrdenství, bratrství, důvěru a naději. Tiší lidé jsou milosrdní, bratrští, důvěřiví a doufající. Musíme zde poukázat na hřích hněvu, který tvoří opak, násilné hnutí, jehož popud všichni známe. Kdo se někdy nerozhněval? Všichni. Musíme blahoslavenství obrátit a položit si otázku: kolik jen jsme toho hněvem zničili? Kolik jsme tohoto ztratili? Chvilé vzteku toho může zničit spoustu. Když zmizí sebekontrola, chybí odhad toho, co je opravdu důležité, a může se zhroutit vztah k bratrovi, někdy nenapravitelně. Ze zlosti spolu mnozí bratři přestanou mluvit a vzdálí se jeden druhému. Tichost je opakem. Tichost spojuje, hněv rozděluje.“

Kázání z Domu sv. Marty

20.2.2020

Být křesťanem znamená přijímat Ježíšovu cestu pokory

Vatikán. „Mnozí křesťané zaměňují náboženství za sociální koncepci dobra, hledají sebe a nikoli Ježíše,“ kázal papež při ranní mši v kapli Domu sv. Marty. „Musíme se naučit, že tudy cesta nevede. Ježíš jde cestou pokoření.“

Petrův nástupce komentoval dnešní evangelium (Mk 8,27-33), které popisuje Petrovo vyznání víry u Césareje Filipovy a jeho následné zakolísání, když začal radit Ježíšovi, co by měl a neměl dělat, a vysloužil si Ježíšovo pokárání. Papež František v úvodu rozlišil tři etapy: poznání, vyznání a přijetí cesty, kterou určil Ježíšovi Bůh Otec. „Ježíše poznáváme, když čteme evangelium, vodíme děti na katechismus a na mši – řekl – ale to je pouze první krok. Druhým je vyznání Ježíše.“

„A to nemůžeme udělat sami. V Matoušově verzi říká Ježíš Petrovi: »Nevíš to sám od sebe, zjevil ti to Otec.« Vyznat Ježíše můžeme pouze Boží mocí, silou Ducha svatého. Nikdo nemůže říci »Ježíš je Pán« a vyznat Jej bez Ducha svatého, jak říká Pavel. Křesťanská obec proto vždycky potřebuje sílu Ducha svatého, aby vyznávala Ježíše a hlásala, že je Bohem, Synem Božím.“

„Jaký je však účel Ježíšova příchodu, smysl Jeho života? – pokračoval František. Odpovědí na tuto otázku se vstupuje do třetí etapy. Sám Ježíš podává učedníkům tento smysl a prozrazuje jim předem, že bude mnoho trpět, bude zavržen od učitelů Zákona, zabit a po třech dnech vstane z mrtvých.“

„Vyznat Ježíše znamená vyznat Jeho smrt a vzkříšení, nikoli jen: »Ty jsi Bůh« a zastavit se u toho. Nikoli, nýbrž říci »Přišel jsi pro nás a zemřel jsi pro mne. Vstal jsi z mrtvých. Dal jsi nám život, přislíbil nám Ducha svatého, abys nás vedl.« Vyznat Ježíše znamená přijmout cestu, kterou Mu určil Otec: pokoření. Pavel v listě Filipánům říká: »Bůh poslal svého Syna, který se zřekl sám sebe, stal se služebníkem, ponížil se až k smrti na kříži« (srov. Flp 2,-3-8). Pokud nepřijmeme Ježíšovu cestu pokoření, zvolenou k vykoupení, pak nejenom nejsme křesťané, ale zasluhujeme si to, co Ježíš řekl Petrovi: »Jdi mi z očí, satane!«.“

„Satan – řekl dále papež – dobře ví, že Ježíš je Boží Syn. Ježíš však jeho »vyznání« odmítá a kárá i Petra, který se zdráhá přijmout Ježíšovu cestu pokoření. Pokud se církev neubírá touto cestou, chybuje a podléhá zesvětštění.“

„Vidíme mnoho dobrých křesťanů, kteří mají dobrou vůli, ale zaměňují náboženství za sociální koncepci dobra a přátelství; vidíme mnoho duchovních, kteří říkají, že následují Ježíše, ale vyhledávají pocty, okázalost, světáckost; nehledají Ježíše, hledají sebe. Nejsou to křesťané. Říkají si křesťané, ale pouze podle jména, protože nepřijímají Ježíšovu cestu pokoření. Čteme-li v dějinách církve o četných biskupech, kteří tak žili, i o světáckých papežích, kteří neznali a nepřijali cestu pokoření, musíme se naučit, že tudy cesta nevede.“

„Prosme o milost křesťanské konsekventnosti, abychom křesťanství nepoužívali ke kariérismu, nýbrž následovali Ježíše Jeho cestou, až k pokoření,“ končil papež ranní kázání v kapli Domu sv. Marty.

Papež: Mějme odvahu dobře zaplatit vychovatelům

Výchova není jednotvárnou, ustálenou činností, nýbrž uměním růstu a zrání, a je tudíž navýsost proměnlivá, řekl dnes papež František účastníkům plenárního zasedání Kongregace pro katolickou výchovu, které přijal na audienci v Apoštolském paláci.

Římský biskup se zamýšlel nad příznačnými rysy výchovy, kterou vykreslil jako ekologické, inkluzivní, mírotvorné a týmové hnutí.

„Jádrem výchovy je člověk v jeho celistvosti, jehož má přivést k poznání sebe sama, společného domova, ve kterém se odvíjí jeho život, a především k odkrytí bratrství jako vztahu, z něhož se vyvozuje multikulturní skladba lidstva, jež je zdrojem vzájemného obohacení. Toto výchovné směřování obnovuje „ekologickou rovnováhu na různých úrovních: na vnitřní úrovni ve vztahu k sobě samým, na úrovni solidarity s druhými, na přirozené úrovni ve vztahu se všemi živými bytostmi a na duchovní úrovni ve vztahu k Bohu“. To samozřejmě předpokládá vychovatele, „kteří jsou schopni sestavovat pedagogické postupy environmentální etiky tak, aby účinně pomáhaly růst v solidaritě, v odpovědnosti a v péči založené na soucitu“ (Laudato si', 210)“.

Výchova současně začleňuje všechny odepisované lidi, vyřazované v důsledku chudoby, válek, přírodních katastrof, sociální selekce, rodinných a existenciálních důvodů. Inkluze nabývá konkrétní podoby ve výchovných akcích pro uprchlíky, oběti obchodu s lidmi, či migranty bez ohledu na pohlaví, náboženství či etnický původ.

„Inkluze není jakýsi moderní vynález, nýbrž tvoří nedílnou součást křesťanského poselství o spáse. Dnes je nezbytné uspíšit toto inkluzivní hnutí ve výchově, abychom zabránili projevům skartační kultury, která má původ v odmítání bratrství jako ustavujícího prvku lidství.“

Další typickou vlastností výchovy je mírotvornost, pokračoval Svatý otec a vyzdvihl smiřující roli výchovy v mezigeneračních a mezinárodních sporech, střetech mezi kulturami, různými sociálními vrstvami obyvatelstva, mužstvím a ženstvím, ekonomikou a etikou, lidstvem a životním prostředím.

„Tyto rozpory a protiklady, které vedou k chorobnosti vztahů, skrývají strach z odlišnosti a rozdílnosti. Výchova je proto povolána, aby svou mírotvornou silou utvářela lidi schopné pochopit, že různorodost nebrání jednotě a že je naopak nepostradatelná k obohacení vlastní identity i totožnosti všech.“

Výchova se dále vyznačuje tím, že se nejedná o činnost jednotlivých institucí či jedinců, avšak o týmové hnutí. Účastní se jí rodiny, učitelé, různé druhy kulturních, občanských a náboženských sdružení, občanská společnost a celé lidské společenství, upozornil papež.

„Toto týmové hnutí se již před nějakým časem ocitlo v krizi, a to z různých příčin. Proto vnímám jako nezbytnost, abychom 14. května uspořádali den, zaměřený na globální výchovné spojení, jehož organizací jsem pověřil vaši kongregaci. Obracím se s výzvou na všechny nositele odpovědnosti na politické, administrativní, náboženské a výchovné rovině, aby opětovně utvořili výchovné společenství. Cílem našeho shromáždění nebude vypracování nějakých programů, nýbrž vykročení společným krokem, abychom vyvinuli úsilí pro mladé generace a spolu s nimi a vrátili se k zápalu pro výchovu, která by byla otevřenější a inkluzivnější, schopná trpělivě naslouchat, vést konstruktivní dialog a vzájemně se chápat. Výchovná smlouva nemá být pouhým nařízením, nemá to být »převařený« pozitivismus, který jsme obdrželi v osvícenské výchově. Musí být revoluční.“

Nikdy v dějinách nebylo tolik potřebné, abychom spojili síly v širokém výchovném spojení, které by utvářelo zralé lidi, schopné překonávat rozštěpení a protiklady a znovu tkát předivo mezilidských, bratrštějších vztahů, vysvětloval římský biskup a vyzval k odvaze, kladoucí do středu člověka, investující do nejlepší z lidské energie, formující lidi ochotné sloužit společenství a rovněž k odvaze dobře vychovatelům zaplatit.

„V tomto globálním výchovném spojenectví spatřuji rovněž usnadnění oné interdisciplinarity a transdisciplinarity, kterou nedávná apoštolská konstituce Veritatis gaudium naznačila pro církevní studia, avšak která má platnost pro veškerá studia. Stává se vitálním a intelektuálním principem jednoty vědění za rozlišování jeho četných, souvztažných a sbíhavých projevů, a to též ve vztahu k dnešnímu roztržitému a nezřídka rozkládajícímu se panoramatu univerzitních studií a k nejistému, konfliktnímu a relativistickému pluralismu plynoucímu z kulturních přesvědčení a opcí.“

V závěru papež podpořil plánovaný program Kongregace pro katolickou výchovu na budoucí tříleté období, který zahrnuje vypracování direktoria, založení světového observatoria, aktualizaci církevních studií a péči o univerzitní pastorační nástroje nové evangelizace.

20.2.2020

Otevření archivů: Dokumenty prokáží úsilí Pia XII. o záchranu Židů během šoa

Počínaje 2. březnem letošního roku budou zpřístupněny odborné veřejnosti vatikánské archivy z doby pontifikátu Pia XII. Když papež František 4. března loňského roku ohlašoval tuto událost, velmi očekávanou zejména historiky novodobých dějin, vyjádřil přesvědčení, že historické bádání dokáže zhodnotit vynikající okamžiky tohoto pontifikátu, stejně jako chvíle závažných obtíží, trýznivých rozhodnutí a lidské i křesťanské prozíravosti.

V souvislosti s otevřením archivů proběhne zítra, tedy v pátek 21. února, na Patristickém institutu Augustinianum studijní den, během něhož budou představeny zpřístupněné fondy a badatelské nástroje, připravené vatikánskými archiváři. Hovoří prefekt Vatikánského apoštolského archivu, biskup Sergio Pagano:

„Můžeme říci, že očekávání badatelů z celého světa trvá již 14 či 15 let. Právě tak dlouhou dobu potřebovali moji spolupracovníci, archiváři a další personál, k přípravě tohoto nemalého množství dokumentů, jejich očíslování, zaprotokolování a sestavení inventářů. Pokud jde o inventáře dokumentů z doby pontifikátu Pia XII., jsou dnes všechny v digitální formě. Badatelé je tedy najdou v naší studovně a mohou je konzultovat v rámci „intranetu“, tedy sítě dostupné v sálech Vatikánského apoštolského archivu. Očekávání je pochopitelné, protože pontifikát papeže Pacelliho je velice významný a klíčový. Spadá do okamžiku dějin lidstva, jenž byl zpusťoš a zakrvácen posledním světovým konfliktem, ale také tím, k čemu docházelo v rámci tohoto konfliktu a bezprostředně po jeho skončení. Nabíledni je dramatická otázka šoa, proto si Židé slibují od otevření archivů mnoho nových zjištění. Ve fondech z doby papeže Pacelliho jsou však také důležité dokumenty o vztazích Svatého stolce k totalitním režimům, o konkordátech s různými národy. Bude možné lépe porozumět postoji papeže a Svatého stolce k určitým náboženským politikám, ke komunismu a k absolutismům. A bude možné seznámit se také s velkolepým dílem papeže Pacelliho v charitativní sféře. Mohu to dosvědčit osobně, protože jsem uspořádal dobročinný fond, který zahrnuje více než 8 tisíc složek, v nichž jsou tisíce a tisíce listin. Je skutečně působivé vidět, jak Pius XII. dostával dary od katolíků z celého světa, zejména ze Spojených států, a prakticky ještě téhož dne je rozdělával všem, kdo byli potřební, ať už soukromým osobám nebo farnostem, sirotčincům, nemocnicím, ale také univerzitám a vědeckým institucím. Byl to skutečně proud finančních zdrojů, který byl – můžeme říci – proudem jeho milosrdné lásky. V postatě kdokoli žádal Svatý stolec o pomoc, ten ji také dostal, a právě fond dobročinnost (Beneficenza) a fond Komise pro pomoc (Commissione soccorsi) toto nesmírné charitativní dílo dokládá. Vydáme dva objemné inventáře, připravené doktorkou Di Giovanni a doktorkou Roselli, které ukazují také další stránky ohromného charitativního díla, k němuž docházelo organizovanějším způsobem prostřednictvím Díla pomoci (Opera dei soccorsi). Otevřeme přirozeně také archivy velkého státního sekretariátu Pia XII. Badatelé očekávají otevření těchto fondů, které prohloubí znalosti o učení papeže Pacelliho a jeho myšlení. Stačí pomyslet na jeho encykliky nebo na skutečnost, že je papežem nejvíce citovaným v dokumentech II. vatikánského koncilu. Jeho učení, teologie a pastorační praxe zůstávají zásadní ještě dnes a doufám, že díky otevření těchto nových fondů, budou také adekvátním způsobem prostudovány.“

Bude možné získat nové dokumenty, které dokládají činnost církve v době pontifikátu Pia XII. pro záchranu Židů během šoa?

„Nepochybně. Nakolik mohu posoudit, je jich tam velmi mnoho. Existuje mnoho dokumentů obsahujících poděkování od lidí židovské národnosti. A mám samozřejmě na mysli nepokřtěné Židy, kteří setrvali ve své víře, kteří děkují papeži Pacellimu za poskytnutou pomoc. Najdeme velmi mnoho svědectví o pomoci poskytnuté prostými křesťany, stejně jako náboženskými institucemi a biskupy, aby bylo zachráněno vše, co bylo zachránitelné, z této tak krutě pronásledované populace. Jak víme, ohledně této záležitosti najdeme také projevy nesouhlasu, z židovské strany zaznívá otázka tzv. mlčení Pia XII. Ovšem rovněž v této věci bude možné získat na základě nově dostupných dokumentů nové a do historických okolností lépe zasazené vysvětlení. Známe dějiny tohoto pronásledovaného národa a šoa, a tedy velice dobře rozumíme tomu, že Židé mnoho očekávají od těchto dokumentů, které jsou nyní dostupné. Důležité je podle mne, aby se ke studiu těchto dokumentů, stejně jako i jiných, přistupovalo nestranně, objektivně, vědecky a historicky. Potom si přirozeně každý může vytvořit svůj vlastní názor.“

Co chce v tomto kontextu nabídnout studijní den ohlášený na 21. února v Augustinianu?

„Otevření bylo ohlášeno Svatým otcem již před rokem, když přijal na audienci personál Vatikánského archivu. Rozhodli jsme se tentokrát zorganizovat v rámci příslušné archivářské přípravy zvláštní studijní den – což se u příležitosti otevření fondů v minulosti nedělo – právě na Patristickém institutu Augustinianum, nedaleko Svatopetrské kolonády. Archiváři Vatikánského archivu, ale také archiváři z dalších archivů Svatého stolce při té příležitosti představí svou práci na přípravě dokumentů a možnosti, které tyto dokumenty nabízejí novému bádání. Na studijní den se přihlásilo už 200 historiků a badatelů, mezi nimiž je také početná skupina židovských badatelů. Naším cílem je předložit jim panorama nových fondů, badatelských možností a připravených nástrojů, aby se pak každý z nich vydal svou cestou, pracoval na svém výzkumu a vyvozoval své závěry, samozřejmě v naprosté svobodě.“